

תולדות עם ישראל

לבתי ספר בחינוך החרדי
לעולים חדשים
ארץ-ישראל – חלק א וחלק ב

הוראות

א. משך הבחינה: שעה וחצי.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שלושה פרקים.

פרק ראשון	–	(30×1)	–	30 נקודות
פרק שני	–	(25×2)	–	50 נקודות
פרק שלישי	–	(10×2)	–	20 נקודות
סך הכול	–			100 נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש: מילון עברי-לועזי / לועזי-עברי.

יש לכתוב במחברת הבחינה בלבד. יש לרשום "טיוטה" בראש כל עמוד המשמש טיוטה.
כתיבת טיוטה בדפים שאינם במחברת הבחינה עלולה לגרום לפסילת הבחינה.

השאלות בשאלון זה מנוסחות בלשון רבים, אף על פי כן על כל תלמידה וכל תלמיד להשיב עליהן באופן אישי.

בהצלחה!

השאלות

פרק ראשון (30 נקודות)

ענו על שאלה 1.

1. תקופת הצנע

כשהחלה מדיניות הצנע, קיבלו האזרחים מדיניות זו בהבנה בגלל המצב הכלכלי הקשה במדינה. אבל אחרי זמן קצר השתנתה דעתם של רבים מן האזרחים. חילקו לאנשים פנקסים ששימשו כדי להגביל את כמות המזון ובעקבות זאת נוצרו תורים ארוכים לקבלת אוכל. אנשים גם התלוננו שהממשלה קבעה מה יקבלו לאכול, בלי להתחשב בטעמים, במנהגים ובתרבות של הקבוצות השונות בישראל.

נוסף על כך ניסתה הממשלה למנוע "שוק שחור" (מכירה לא חוקית של מוצרים), ולכן היא התחילה לפקח פיקוח הדוק על האזרחים. למשל פקחים חיפשו באוטובוסים אנשים שמבריחים ביצים או עופות מן הכפרים לערים. בעקבות זאת אנשים הרגישו כאילו הם חיים ב"מדינת משטרה". נוסעים רבים ניסו להפריע לפקחים בעבודתם: לפעמים אנשים השמיעו קולות של תרנגולות כדי לבלבל את הפקחים ולהסתיר עופות. ההתערבות של הממשלה כמעט בכל תחום בחיים הקשתה על חיי היום-יום.

א. על פי הקטע, כתבו על היחס של הציבור בישראל למדיניות הצנע בהתחלה.

הסבירו יחס זה על פי מה שלמדתם.

(12 נקודות)

ב. על פי הקטע, מדוע אנשים שינו את דעתם בנוגע למדיניות הצנע? הציגו שתי סיבות לכך. (10 נקודות)

ג. על פי מה שלמדתם, הציגו בעיה ייחודית שנגרמה לציבור שומר המצוות בעקבות מדיניות הצנע. (8 נקודות)

פרק שני (50 נקודות)

ענו על שתיים מן השאלות 2-4 (לכל שאלה – 25 נקודות).

2. ארץ-ישראל בשנים ת"ק-ת"ר (1740-1840)

- א.** הציגו שלושה קשיים של היישוב היהודי בגליל בשנים אלה (לדוגמה בצפת). (8 נקודות)
- ב.** כתבו כיצד התמודדו היהודים בארץ-ישראל עם המצוקה הכלכלית.
בחרו באחד מממשיכי דרכו של הבעל שם טוב, וכתבו כיצד הוא תרם להתפתחות היישוב היהודי באחת מארבע ערי הקודש.
(9 נקודות)
- ג.** הציגו שלוש פעולות של רבי ישראל משקלוב למען היישוב היהודי. (8 נקודות)

3. היישוב החדש

- א.** הסבירו שני גורמים לעלייה הראשונה וגורם אחד לעלייה השנייה (סך הכול – שלושה גורמים). (8 נקודות)
- ב.** כתבו שתי דוגמאות לעזרה של הברון רוטשילד ליישוב החדש בתקופת העלייה הראשונה.
הסבירו מדוע התעוררה ביקורת על ניהול המושבות בתקופתו.
(8 נקודות)
- ג.** כתבו שתי השפעות של העולים בעלייה השנייה על היישוב היהודי בארץ. (9 נקודות)

4. ועדות החקירה והספר הלבן השלישי (1939)

- א.** ציינו שתי ועדות חקירה שהוקמו בתקופת פרעות תרצ"ו-תרצ"ט. הסבירו מה הייתה המטרה של כל אחת מן הוועדות, ומה היו המסקנות שלהן. (9 נקודות)
- ב.** הציגו שני סעיפים של הספר הלבן השלישי, וכתבו את תגובת הערבים על פרסומו. (8 נקודות)
- ג.** הסבירו מדוע כונה הספר הלבן השלישי "ספר המעל" (הבגידה). בתשובתכם התייחסו להבטחת הבריטים בהצהרת בלפור.
תארו את המאבק של היישוב היהודי בספר הלבן השלישי בתחום העלייה עד שנת 1945.
(8 נקודות)

פרק שלישי (20 נקודות)

ענו על שתיים מן השאלות 5-7 (לכל שאלה – 10 נקודות).

- 5.** כתבו שלושה פרטים מתולדות חייו של החיד"א.
- 6.** מהו הסכם השילומים שנחתם בין מדינת ישראל ובין גרמניה?
הציגו נימוק אחד בעד הסכם השילומים ונימוק אחד נגדו.
- 7.** הסבירו מהי האמנה הפלסטינית, והציגו שני סעיפים מתוכה.

בהצלחה!